Ч. 325 (13.524). Львів, субота 9. грудня 1933. Poczłowe opłate kapłacono ryczałłem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

У Свято „Просвіти“ — 8-го грудня.

25 років тому Товариство „Просвіта“ у Львові, святкуючи 40-ліття свого істнування, ухвалило визнати день 8. грудня — день народин Т-ва „Просвіта“ — національним святом. Отож цьогорічне свято „Просвіти“ є не тільки щорічним святом „Просвіти“, але й **ювилейним** святом.

Ювилятові, як завсіди водиться, віддають в тій чи іншій формі пошану за його заслуги в минулому та висловлюють побажання на майбутнє. Не відступаймож і ми від цього звичаю та відзначімо це ювилейне свято „Просвіти“ **реальним** виявом глибокої пошани до тої установи, яка вперше почала велике діло просвіти народніх мас на грунті національної ідеї, — реальним виявом чи то в формі грошевої жертви „Дару Просвіті“, чи то в формі безпосередньої праці на культурно-освітньому полі. Але нехай не буде ні одного українського громадянина, який поставився би байдуже до тої справи, що безперечно має найбільше право стати першорядною і **загальною** справою всього українського громадянства! Тільки спільним зусиллям усього громадянства вдасться сповнити ті великі завдання, які стоять перед „Просвітою“ та ведуть до одної мети — вибороти українському народові краще майбутнє.

Як знаємо з преси, Головний Виділ Т-ва „Просвіта“ намітив плян в освітньо-організаційній та видавничій діяльності, здійснення якого є найконечнішою потребою сучасного моменту.

Не входячи нині в докладне обговорення наміченого „Просвітою“ пляну, дозволю собі лише вказати, що в освітньо-організаційній ділянці на перше місце — на мій погляд — слід поставити потребу заснування Освітнього Інституту для підготовки культурно-освітніх діячів. Це булоб здійсненням давньої мрії незабутнього голови Т-ва „Просвіта“ М. Галущинського. А у видавничій ділянці слід відновити часопис „Народня Просвіта“, яка в 1923—27 рр. містила на своїх сторінках, поруч з провідними статтями для культурно-освітніх діячів, кореспонденції з місць про діяльність філій і читалень, чим і досягався живий звязок між центром і периферією.

Побажаймож, щоби намічений „Просвітою“ плян не залишився історичним памятником в архіві „Просвіти“ — за відсутністю відповідних засобів і сил, але увійшов у життя. Для цього треба лише доброї волі українського громадянства.

Ст. Сірополко.

За що судять українців у У. С. Р. Р.

НАПЕРЕДОДНІ ВЕЛИКИХ ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ У ХАРКОВІ.

З Москви повідомляють: У Найвищім Суді УСРР в Харкові відбудеться небавком **ціла серія політичних процесів проти осіб, підозрілих у націоналістичних „ухилах“**. Один з перших процесів буде переведений **проти кільканацятьох наукових співробітників Інституту Шевченкознавства,** яких обвинувачують у контрреволюційній пропаганді **з метою відірвати Україну від Росії,** при чому сепаратистичні гасла поширювали вони, мовляв, **при помочі відповідної інтерпретації творів Шевченка.**

Одночасно з тим совітська влада рішила **видати твори Шевченка в чисто комуністичній редакції.** Такий комуністичний „Кобзар“ має бути готовий вже до 120-их роковин уродин Шевченка, які припадають у лютому 1934 р.

Румунські вибори й українці.

УКРАЇНСЬКІ КАНДИДАТИ ДО РУМУНСЬКОЇ КАМЕРИ Й СЕНАТУ.

З найновішого „Часу“ (ч. 1.481 з 7. XII.) довідуємося, що Українська Національна Партія, виступаючи до виборів у бльоку з рум. радикально-селянською партією Юніяна і Стере, ставить таких кандидатів: **Повіт Чернівці** — до камери: Ґріґорій Юніян, д-р Володимир Залозецький, М. Костяну, Давид Купчанко, сел. Тодорян з Остриці, інж. І. Жуковський. До сенату із заг. курії: д-р В. Залозецький, Юр. Сербинюк; із громад і повіту: д-р Антін Кирилів. **Повіт Сторожинець** — до камери: д-р В. Залозецький, Ю. Сербинюк; до сенату: д-р Денис Маер-Михальський. **Повіт Радівці** — до камери: Микола Костяну, інж. Максим Глинський, на 3. і 4. місці кандидують румуни; до сенату: д-р Зенон Гербай, Ізидор Филипович, інж. М. Глинський. В **Хотині й Акерманщині** кандидати ще не назначені.

В томуж числі „Часу“ находимо теж пояснення, чому українці заключили бльок з радик.-сел. партією Юніяна і Стере. Причина та, що самі українці не зібралиб по всій правдоподібности 2 проц. голосів, потрібних конче до признання мандату. Зрештою бльок з відповідними рум. партіями заключили всі інші нерумунські народи, в тому числі й сильні німці (мали досі 9 послів і 3 сенаторів!), які йдуть до виборів разом з лібералами. Одначе ліберальна партія приняла німців до бльоку за дорогу ціну: вони мусіли зректися своєї гітлерівської програми, коли тимчасом українці не зобовязались до нічого.

Твір Архипенка до Національного Музею у Львові.

Американські українці переводять за почином редактора „Свободи“ д-ра Луки Мишуги грошеву збірку, аби купити хоч один твір Архипенка і вислати в дарі до Національного Музею у Львові. Хоч між американськими українцями велике безробіття, хоч іде там тепер інтенсивна збірка на голодних України, є надія, що Національний Музей дістане вже небавком до своїх зборів один з кращих творів Олександра Архипенка.

Уневажнили українську листу в Тернополі.

Український Виборчий Комітет чи українські виборці м. Тернополя зголосили своїх кандидатів у всіх семи виборчих округах, з котрих певно могли вийти чотири українські радні — а це в окр. І. (Гаї), в окр. II. (середмістя від вул. Міцкевича по вул. За Монастирем), в окр. III. (околиця Нового Города) і в окр. VIII. (полуднева частина міста —Болоння). Більшість українських голосів внаслідок штучного поділу на округи пропадає. Українських кандидатів на радних крім інтелігентів зі середньою і вищою освітою піддано дуже строгому іспитові, при котрому перепало 15 кандидатів. Є тільки дві листи: польсько-жидівська ч. 1 і українська ч. 2, крім третьої округи, де українську листу з чолоним кандидатом проф. Іляріоном Бриковичем — мандат певний — уневажнено і у тій окрузі голосування не буде.

В окр. III. до важности зголошення треба 49 підписів, а зібрано вісімдесять кілька. З цього головна виборча комісія під проводом віцепрез. суду д-ра Ведрихівського заквестіонувала 17. Остало отже важних поверх 60 та проте листу уневажнили.

З оголошених імен кандидатів польсько-жидівської листи ч. 1. виходить, що 11 до 12 жидів стоїть на певних місцях, між ними 4 сіоністів. Поляки (35 прц. населення) мають таким робом запевнену абсолютну більшість у міській раді.

—o—

Літвінов у Рузвельта і демонстрації українців.

Ню Йорк, 24. листопада 1933.

Сьогодні переїздить Максим Літвінов через Ню Йорк і відбуває прощальні бенкети. Вчора нюйорська поліція добродушно випитувала одну українську групу, чи вона не хоче замордувати Літвінова. Преса нотує зі здивуванням факт, що рухи Літвінова перед виїздом якісь дуже таємні.

Кого Літвінов боїться? — Каже Ґете у своїм „Райнеке Фукс“: „То так нечиста совість страхає Лиса Микиту“.

Якщо Літвінов має якусь совість, то справді має чого боятися. Одначе не дуже то пізнати в ньому слідів якоїсь совісти, коли він, як представник пролетарської держави, зараз після проголошеного признання Совітів Америкою в пятницю 17. листопада, з Вашингтону розмовляв телефонічно з мадам Літвіновою у Москві, а предметом його розмови є між ін. запит, яка там у Москві погода. Колиб на таку розмову телефоном на просторі половини земного ґльобу дозволив собі представник якоїсь буржуазної держави, то можемо собі уявити, який зереск счинила би „пролетарська“ преса. Але коли це зробив представник найбільшого пролетаріяту, то це „в порядку“. Отже Літвінова совість не гризе, коли він таємно виїздить з Америки. Зате мучить його страх і то страх перед... українцями.

Саме у суботу, 18-го листопада 1933, українці з Ню Йорку й околиці збиралися на великий маніфестаційний похід проти винищування голодом українських селян. Це був відрухoвий протест горем прибитої української еміґрації. Видно сама свідомість, що такий протест може пробудити совість американської публики, спонукала міжнародніх симпатиків і платних однодумців Літвінова зорганізувати большевицьку протидемонстрацію на таку саму скалю й такими засобами, щоби збили голос розпуки україн-

ських маніфестантів не дістався до американської публики. На ділі вийшло зовсім інакше. Світ довідався, що: 1) українці це не прищіпка більшовиків, як про це дотепер інформували американську пресу наші сусіди з заходу; 2) українці найзавзятіші вороги азійського більшовицького деспотизму; 3) українці льояльні громадяни Зл. Держав і тутешнього конституційного ладу. Отже українці в Америці з нагоди приїзду Літвінова виросли на силу, з якою вороги більшовизму й комунізму тепер зовсім поважно рахуються, а якої Літвінов таки мав причину боятися.

Немов для скріплення нашої сили в часі маніфестації появилася в ґазеті „Ню Йорк Таймс" раннім ранком у суботу перед маніфестацією довша кореспонденція з Вашинґтону, написана товаришем подорожі Літвінова, Волтером Дюранті, постійним дописувачем цієї газети з Москви. Дюранті переповідає деякі подробиці з переговорів Літвінова із президентом Злучених Держав, Рузвельтом. Особливо довше зупиняється Дюранті над перепискою між обома контрагентами в справі пропаганди. Згадує про чотири основні точки в цій справі і каже, що президент приняв всі умови. А потім додає таке:

„Четвертий артикул нагадує клявзулю у французько-совітському пакті ненападу, який торкався в першу чергу „Білих росіян" (білогвардійців), грузинських націоналістів і *української протибільшовицької організації.*

„Відповідь президента резюмує чотири артикули, але додає значучо: „Буде це усталеною політикою найвищого урядовця Злучених Держав опиратися на силу конституції й законі Зл. Держав і додержувати на тій підставі взаїмних зобовязань".

Коли Літвінов говорив з президентом про приборкання аґітації протибільшовицьких українців в Америці і надіявся, що президент поступить з українцями методами Сталіна та Постишева, то авторитативно почув, що Америка не Совітська Росія. І неначе за потвердження цього українці влаштували в Ню Йорку зараз таки другого дня величаву протибільшовицьку демонстрацію під повною охороною нюйорської поліції перед більшовицькими громилами. Літвінов не міг не доглянути опису цієї демонстрації таки в „Ню Йорк Таймсі", де його приятель Дюранті поміщує свої дописи. А опис про українську маніфестацію був поміщений на першій стороні з недільному виданні.

Американські українці мусять братися за такі засоби аґітації, які в Америці доцільні. Як довго вулиця в Америці має вплив на вироблення прилюдної опінії, так довго мусимо йти на вулицю, хоч це нас і коштує. Така маніфестація, як у Ню Йорку, коштувала найменше 10.000 дол., рахуючи, що 8.000 учасників витратило пересічно по одному долярові, а крім того одна лише військова орхестра, що грала в поході, коштувала 150 дол., вантажні авта під живі картини 50 дол., таблиці з написами, зодягнення й характеризування осіб, що брали участь у живих картинах неозначену кількість гроша, а наєм салі за віче також коштує яких 250 дол.

Але такі маніфестації, як у Дітройті, Бостоні, Ню Йорку, мають великий вплив на зміцнення солідарности самих українців. Вони почуваються тоді здатними до вищої праці, а це знову підбадьорює провідників. Від нашої громади інформується ціла Америка, включаючи й урядові кола, про положення українського народу.

Про те, що про нас говорив президент з Літвіновом, довідались ми також від промовця на українськім вічу в Ню Йорку, о. Івана Ля Фарджа, співредактора національного католицького тижневика „Америка" в Ню Йорку. Підписаний мав також нагоду особисто замітити це у Вашинґтоні, куди вибрався як делеґат від українських нюйорських товариств саме тоді, коли зайшла тимчасова перерва в переговорах між президентом і Літвіновом. Користаючи з цієї перерви, явився підписаний у товаристві пані Галі Лотович з Брукліна — вона відбуває тепер вищий суспільний курс після-університетський у Вашинґтоні — в середу 15. листопада в Білому Домі, щоби передати президентові короткий меморіял з обжалуванням Совітів, що вони пляново винищують Україну. Секретар президента, пан Мк Інтайр, зовсім не здивувався цією несподіваною появою української делеґації, лише здивувався, коли почув, що Москва призначила на виголодження аж 32 мільйони українців. Але з притиском сказав, щоби копію меморіялу вислати ще до стейтового департаменту (міністерства закордонних справ). Таксамо ґазетярі, що пильнують кожного відвідувача Білого Дому зажадали зараз якогось документу про теперішній стан голоду на Україні. Кореспондент ґазети „Ню Йорк Таймс" вислав зараз влучну депешу до своєї ґазети, а потім її підхопили ріжні тижневики, що засадничо противляться признанню більшовицького режиму.

Розмови підписаного з такими людьми, які приготовляли матеріяли для конференції з Літвіновом, переконали підписаного, що українська справа, тобто виголоджування України більшовиками, була дуже важною точкою й представники американського уряду цю справу саме відповідно висували проти Літвінова, як представника Совітів.

Тут варто зазначити одну подробицю: коли ми оба чекали на секретаря п. Мк Інтайра перед екзекутивним бюром, з нього вийшов „товариш" Літвінов після скінченої розмови. Його обскочили ґазетні репортери, запитуючи, чи має що для опублікування. На це Літвінов сказав по англійськи, одначе з жидівською вимовою: „Нічого не маю сказати!" Не знаю, чи ще хто з американських українців мав нагоду бачити „товариша" Літвінова майже обо в око, як це трапилося нам обом.

Визнання Совітів Америкою зовсім не перепиняє аґітації проти більшовизму в Америці. Навпаки. Тепер наступає зближення між усіми ґрупами, які його поборювали незалежно. У Вашинґтоні розпочала енерґійну діяльність організація „Америкен Елланс" (American Alliance), з якою солідаризуються такі організації як Американський Леґіон, Ам. Федерація Праці, Ветерани Чужинних Воєн і всі католицькі організації. До них певно прилучаться ще й українці.

Семен Демидчук.

Плян „більшовицької українізації".

„Тези" дальшої політики КП(б)У супроти українців.

Наприкінці своїх резолюцій, які ми своєчасно в цілости навели та які своїм цинізмом перевищують все, що досі сплодив московсько-більшовицький украіножерний дух, — ЦК і ЦКК КП(б)У прийняли такі „тези":

СТРАХ ПЕРЕД ВІДОКРЕМЛЕННЯМ УКРАЇНИ.

Коли для партії національна політика була і лишилася знаряддям інтернаціоналізму, якого остаточною метою є встановлення комунізму і злиття всіх національностей, то Скрипник, виходячи в національній справі від ленінізму, в останніх роках почав схилятися до позицій українських націоналістів, які хотіли використати ленінську національну політику для інтересів українського націоналізму, щоби нібито підбити Україну для чужинецьких обшарників і капіталістів. Звідти систематична лінія Скрипника і кермованого ним націоналістичного ухилу, що мала на цілі ослабити господарські, державні й культурні звязки з іншими совітськими республиками, ослабити Совітський Союз, якнайбільше віддалити українську мову від російської через заміну подібних висловів висловами польськими, чеськими, німецькими (!!), звідси й тенденція перевести примусову українізацію у школах. Націоналістичний ухил Скрипника й кермованої ним течії влекшив працю українським націоналістам, яка має на увазі відірвати Україну від Союзу Совітів і перетворити її на кольонію польського фашизму або німецького імперіялізму, та влекшив працю російських білогвардійців і чужинецьких інтервентів, які також хотять відірвати Україну від Совітського Союзу, щоби завдати йому економічний і політичний удар, як міжнародньому осередкові пролетарської революції.

„ЗАСЛУГИ ТОВ. ПОСТИШЕВА."

III. Постанови ЦК Всесоюзної Комуністичної Партії (більшовиків) з 14. грудня 1932 і 24 січня 1933 дали ініціятиву до поважної авто

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 3. ГРУДНЯ 1933.

М. ДАГОР.

Про розписи наших церков.

(Критичні замітки.)

Оця стаття має лише інформативну ціль і призначена перш усього для церковних кол.

Хочемо перестерегти заінтересованих перед усякими похибками, при малюванні церков. Парохіяльні комітети мусять усвідомити собі, яку відповідальність беруть на себе, приступаючи до розпису храму і повинні добре подумати над вибором мистця, іти назустріч усім його стремлінням. Вони мають йому в усьому помагати й просто співпрацювати з ним, бо щойно при таких спільних зусиллях розвивається запал до творчого діла. Та — на жаль, — не всі церковні комітети ставляться поважно до цього завдання.

Так напр. два наші журнали принесли недавно вістку, що в Ладичині під Тернополем малюють тамошню церкву на дуже „артистичний лад", заходами місцевого пароха. Читали ми численні признання для цього священика за *його роботу* на національно-культурному полі, а завершенням усіх його зусиль має бути саме поліхромія тамошньої церкви. Та хто виконав той розпис, про це не згадали ні словечком дописувачі. Малювання тамошньої церкви є є парінним листком у ціях заслуг його неоцінених заслуг. Він віддав провід над виконанням поліхромії малиреві-полякові зі Львова. Чи зможе поставитися чужинець до розпису української церкви з повним зрозумінням? Невжеж він є в силі засвоїти собі отсю величезну спадщину наших мистецьких надбань і на тій основі розвинути свій твір? Чи зуміє такий маляр хоч би гармонійно повязати поодинокі мотиви зі собою? Скільки то наших першорядних мистців важко бідує!

Згаданий випадок не є виїмковий. В останніх роках трапляються — на жаль — чимраз частіше подібні похибки. Біля Криниці на Лемківщині малював дві наші церкви поляк Стронський з Перемишля, котрий навіть не відзначується декоративним хистом!

Інший священик біля Тернополя замовив у молодого польського маляря Осипа Похвальського в Кракові (сина відомого портретиста Казимира) проєкт на вітражі до місцевої церкви, поручаючи йому зобразити українські діти перед Христом, у вишиваних сорочках. Похвальський був настільки щирий, що признався явно, що зовсім не знає українського народнього мистецтва, отже не мав найменшого поняття, як виглядають наші вишивки й шукав їх — по краківських музеях. Мимоходом кажучи, він сам належить до доволі слабих малярів, тому й його вітражі випали нецікаво. А чи не краще було віддати таку роботу нашому мистцеві, чейже в тому часі жив ще Холодний, автор прегарних вітражів у церкві Успення у Львові.

Ще одна подібна подія. Парохіяльний комітет із Ліська звернувся приблизно перед двома роками до секретаріяту краківської Академії Мистецтв, щоби якийсь професор намалював два намісні образи до тамошньої церкви. Отся пропозиція мусіла подвійно здивувати професорів Академії, бо, мовляв, що це за богата парохія, яку стати на замовлення ікон у професорів Академії, а попри це мимохіть виринав запит, чому церковний комітет поминув усіх українських малярів, невжеж не мав до них довіря?

Але діються в нас ще сумніші речі, що доказують частинний, а то й повний брак зрозуміння з боку церковних комітетів для цієї відповідальної справи. Може дехто з читачів пригадує собі недавню історію зі забороною малювання церкви в одному селі під Тернополем, де отсю роботу віз так нужденно якийсь кімнатний маляр, що делеґат воєвідства був приневолений аж заборонити продовжувати розпис тому „мистцеві". Подібний факт трапився в цьому році під Львовом! Парохіяни села Колодно віддали до розмальовання свою гарну, муровану церкву людині без найменших мистецьких кваліфікацій і опоганили церкву в жахливий спосіб! На жаль — в тій справі не висказалася ні церковна ні цивільна влада тому, що нікого не повідомлено про намір ведення поліхромії й так осквернили храм на сором місцевому комітетові. Можна лише жалувати, що й там не явився якийсь делеґат консисторії і не стягнув шкідливого „штукаря" з рештування, при чому почини би місцевого отця, кого треба брати до малювання церкви.

(Продовження буде.)

критики в рядах КП(б)У і направи зроблених помилок у ділянці кермування сільським господарством і в ділянці практичного переведення національної політики. В пору доконаний слушний виступ тов. Постишева на червневім пленумі ЦК КП(б)У був товчком до широкого обміркування націоналістичного ухилу Скрипника і його прихильників. Без освідомлення собі в КП(б)У істоти націоналістичної течії Скрипника, без найрішучішої боротьби з тим ухилом, булоб неможливо перевести правдиву (!) більшовицьку українізацію (!!), правдиве інтернаціональне виховання мас, був би неможливий дальший зріст (!) української радянської культури (!!).

Пленум ЦК і ЦКК КП(б)У висуває перед Компартію України в ділянці переведення національної політики такі засадничі завдання:

1) інтернаціональне виховання мас, боротьба на два фронти і головна небезпека; 2) приготування більшовицьких українських кадрів; 3) масова праця і кермування пресою; 4) скріплення освітніх органів і наукових установ; 5) кермування теоретичним фронтом; 6) кермування фронтом літератури і мистецтва; і 7) праця серед національних меншин.

Що торкається першої точки: „Міжнародне виховання мас, боротьба на два фронти і головна небезпека“, то ЦК КП(б)У пояснює її так:

„...Великодержавницький російський шовінізм є — як раньше — головною небезпекою у площині цілого Сов. Союзу і цілої Всесоюзної Комун. Партії. Але це не перешкоджає тому, що в деяких республиках СРСР, особливо на Україні, в даній хвилині (!) головною небезпекою є місцевий український націоналізм, звязаний з імперіялістичними інтервентами“.

Тому головним завданням більшовиків є **„дати розторощуючу відповідь всім спробам розірвати чи ослабити звязок України з Радянським Союзом!...“**

„Рішаюче значіння — читаємо дальше в отих резолюціях — для сучасного менту є приготувати більшовицькі українські кадри в колхозах, совхозах і м(ашинових) т(ракторних) с(таціях) — особливо серед молоді — і віддати справу соціялістичного будівництва совітській інтелігенції та висунути їх на всі ділянки соціялістичного будівництва“. Ту „совітську інтелігенцію“ гадають більшовики виховати собі головно зпоміж найбільш „заслужених“ колективізаторів, призначуючи для них „деяку скількість підвищених стипендій“. Для тих самих цілей більшовицько-партійний синедріон рішає „створити у Харкові курси марксізмо-ленінізму при ЦК КП(б)У на 150 осіб з півторарічним часом навчання“. Приготування „наукових робітників з високими кваліфікаціями“ має відбутись „в обєднаному інституті червоної професури“. Має бути теж зорганізована „вища комуністична рільнича школа ім. Артема“ та згодом перетворена у „Всеукраїнський Комуністичний Земельний Інститут“.

Пропаганду має повести 400 газет при „політвідділах“, а політбюро при ЦК партії має подбати про підвищення їх „якости“. В ділянці освіти ЦК КП(б)У „затверджує постанову політбюра про ортографію (!), зміцнення (?!) Академії Наук, Академію Хліборобства й Інститут Шевченкознавства та про очищення (!) їх від елементів чужих і ворожих“ (!).

„Теоретичний фронт“ має бути скріплений видачею в українській мові „підставових творів“ Маркса, Енгельса, Леніна і Сталіна.

„БУРЖУАЗІЙНО-НАЦІОНАЛІСТИЧНІ ЕЛЕМЕНТИ В СОВІТСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ.“

„Фронт літератури й мистецтва“ був теж предметом журби ЦК КП(б)У і тут теж вилізло в усій своїй красі московсько-шовіністичне антиукраїнське шило. У дотичній резолюції читаємо таке:

При значнім зрості української совітської літератури і письменницьких кадрів, на цім фронті особливо виразно зазначився вплив буржуазійно-націоналістичних елементів та їх агентури в партійних рядах. **Націоналістичні ідеї вводила в життя впродовж літ давня управа театру „Березіль“. Та управа** (Лесь Курбас — прим. Ред.), як також творена свого часу Шумським і підтримувана Скрипником літературна група ВАПЛІТЕ (Вільна Академія Пролетарської Літератури) вела діяльність, що змагала до відірвання літератури, мистецтва і цілої української культури від пролетарської культури російської робітничої кляси, та цілий час здійснювала орієнтацію на буржуазійно капіталістичний захід. Перед партією стоїть задача збільшити боротьбу з тими ворожими пролетарській революції націоналістичними тенденціями, стоїть задача затіснити культурний звязок української совітської літератури й мистецтва з літературою і мистецтвом інших народів Сов. Союзу...“

Вкінці рішено „забезпечити більшовицьку роботу (!) серед національних меншин, „головно серед польського і німецького населення“.

—o—

Відкритий лист голови УНДО
до голови УСРП.

До Високоповажаного Пана
сен. д-ра *Івана Макуха*, голови Української
Соціялістично-Радикальної Партії

Високоповажаний Пане Голово!

Наше довготріваюче листування в справі належного нам посольського мандату, опорожненого у 55-тій виборчій окрузі, не довело до ніякого висліду і Ваша партія досі цієї справи не полагодила. У мому письмі, висланому Вам дня 25. листопада ц. р., просив я Вас переслати нам до дня 5. грудня ц. р. остаточну відповідь Вашої партії в цій справі. Тому, що поданий Вам речинець уже минув, а відповіди від Вас нема, звертаюся отсим до Вас, Високоповажаний Пане Голово, з проханням переслати нам Вашу відповідь найпізніше до дня, в якому має відбутися перше чергове засідання сойму в цьому місяці. Якщо до цього дня відповіди від Вас не дістану, то наша партія мусітиме з прикрістю піддати цю справу під осуд загалу нашого громадянства.

Я примушений звернутися до Вас отвертим листом тому, бо дотеперішне наше листування лишилося без остаточної відповіди з Вашої сторони. А, як Вам відомо, і Ви і я, як голови партій, що підписували бльоковий договір, є особисто відповідальні за додержання підписаної умови. З другої сторони уважаю, що ця справа побіч дрібної справи одного посольського мандату має в першу чергу загальне засадниче значіння, бо недодержування принятих на себе зобовязань громадськими організаціями підкопало би взагалі довіря до всяких заключуваних у громадському житті умов.

У Львові, дня 7. грудня 1933.

З правдивою до Вас пошаною
Д-р Дмитро Левицький,
Голова Українського Національно-Демократичного Обєднання.

Дайте хліба українським безробітним!

Страшною язвою — економічною катастрофою — є під теперішній час безробіття, яке охопило собою майже всі краї світа та яке в першу чергу і найболючіше заторкує населення більших міст. У нас з ріжних причин жертвою безробіття падуть передусім українці.

Найважчою порою для безробітного, та ще й такого, що має родину, є зима — коли й одягу теплішого треба, коли треба огріти хатину і проковтнути дещо теплої страви — а працю і заробіток найти ще трудніше, як в іншій порі року.

Ми — організоване українське громадянство — не можемо лишити своїх братів на поталу жорстокому голодові й холодові!

Акцію облекшення долі наших безробітних веде Т-во св. Івана Милостивого при церкві св. Юра і Братство Християнської Любови й Милосердя при церкві оо. Василіян, які видають безробітним або їх дітям около 80 дарових обідів денно. Це крапля в морі української нужди і холоду і цю акцію треба рішуче поширити на цілий Львів і на якнайбільшу скількість потребуючих.

Для завершення такої акції успіхом є конечна співпраця всіх верств нашого громадянства і тому підписані організації звертаються цією дорогою з прилюдним покликом:

ПОМОЖІТЬ НЕ СЛОВОМ — А ДІЛОМ!

Кожний, до кого дійде ця заява, долучена до нинішнього числа, нехай не відкине її — а виповнить і пришле на адресу Народньої Організації Українців м. Львова, вул. Підвалля ч. 7/III. пов. Такі декларації з терену святоюрської парохії будуть віддані до розпорядження Т-ва св. Івана Милостивого при церкві св. Юра.

Річ не йде про велику суму кожної окремої жертви, але масову хочби й дрібну жертвенність, бо тільки тоді можна розвинути доцільну й успішну акцію прохарчувати бодай у найважчих зимових місяцях наших безробітних.

Кожний, сідаючи до столу, хай пригадає собі тих, що того дня ще може й куска хліба в роті не мали, і нехай жертвує хочби на 1 обід місячно для українських безробітних, що коштує 40 сот. денно, себто около 10 зол. місячно.

Поза тим у кожній хаті найдеться зайвий одяг або щось з обуви для дітей чи старших. Такі речі теж надзвичайно потрібні і просимо їх складати або у своїх Дільницевих Організаціях або повідомити Осередню Народню Організацію — Львів, вул. Підвалля ч. 7/III. поверх, яка вишле свого чоловіка цей дар відібрати.

Народня Організація Українців м. Львова; Філія Союзу Українок у Львові; Т-во св. Івана Милостивого при церкві св. Юра, Братство Християнської Любови і Милосердя при церкві оо. Василіян.

Львів, грудень 1933.

ДЕКЛЯРАЦІЯ.

Оцим декларую місячну квоту . . . . . зол. . . . . . сот. на обіди, призначені для безробітних і найбідніших українців м. Львова.

Ця декларація важна на місяці: грудень 1933; січень, лютий, березень і квітень 1934 р.

Декларовану суму буду виплачувати на руки уповаженого інкасента Народньої Організації кожного місяця в днях . . . .

Львів, дня . . . . . грудня 1933.

(підпис) . . . .

Львів, вул. . . . . ч. дому . . .
ч. помешкання . . . . . .

—o—

Місія Східної Прусії.

БЕРЛІН, 7. 12. ПАТ. На зборах союзу боротьби за німецьку культуру надпрезидент східно-пруської провінції Кох заявив, що для підкреслення місії Східної Прусії в поширюванні німецької культури університет у Кенігсберзі буде перемінений на вищу школу, в якій студенти всіх краєвих університетів будуть обовязані студіювати бодай один семестер. Позатим Мальборг як музей національних памяток має дістати велике значення націонал-соціялістичного виховання.

Висуваоють спільні інтереси

БЕРЛІН, 7. 12. ПАТ. У звязку з візитою Літвінова шеф заграничної політики гітлерівської партії д-р Розенберг зазначує у „Фелькішер Беобахтер“, що Німеччина розуміє, що Москва не переболіла ще досі факту поконання комунізму в Німеччині та що радянська преса мобілізує всі засади викликання протинімецьких настроїв. Німеччина глядить на це спокійно, переконана, що перемогла комунізм не тільки зверх, але перш усього внутрі краю. Фальшиво було би витягати з того висновок, що націонал-соціялісти хочуть цю ріжницю світогляду приворонити безпосередньо до закордонної політики. Німеччина, пише Розенберг, оцінює справи закордонної політики виключно зі становища, чи розвязка лежить у спільнім інтересі Росії або Німеччини. Маємо надію, що те річеве становище зрозуміє Москва і тому спокійно виходимо назустріч представникові радянської держави зовсім так-само, якби це був представник кожної іншої держави, з якою Німеччина хоче вдержувати поправні взаємини. Надіємося, що Літвінов оцінить ту річеву атмосферу в Берліні, що певно вийде тільки на користь обох держав.

—o—

Більшовицькі воєнні пляни.

Німецька націонал-соціялістична преса принесла сензаційну вістку з Москви про воєнні пляни Радянщини на Дал. Сході. На основі тієї вістки радянська революційна рада предложила московському Політбюрові письмо, в якому представлено шанси і можливости червоної армії на випадок радянсько-японської війни. Отже революційна рада передбачує, що на випадок радянсько-японської війни Зл. Держави залишаться невтральними. Треба рахуватися з японською офензивою та що японські війська дійдуть до Байкальського озера а навіть Іркутська. Однак головну силу Радянщини творить могутня повітряна фльота, яка зможе знищити одною атакою чотири найважніші японські осередки, а саме Токіо, Йокогаму, Кобе і Осаку. Вже те одне беначувалоб цілковитий упадок Японії. Воєнні пляни червоної армії спираються головно на швидкім діланні та на силі радянської повітряної фльоти. Такий плян воєнних операцій Радянщини на Дал. Сході, на думку радянської революційної ради, має всякі вигляди перемоги.

—o—

По широкому світі.

— Дня 7. ц. м. в год. 8 рано приїхав до Берліна радянський комісар закордонних справ Літвінов, повитаний на двірці представниками радянської амбасади Бесоновом і радником Тільскірхом, представником німецького уряду закордонних справ.

— Канцлер Гітлер приняв 6. ц. м. амбасадора В. Британії сер Фіпса на довшій авдієнції, розмовляючи про актуальні політичні справи.

— На запрошення французького уряду прибуде незабаром чеський міністр закордонних справ Бенеш на наради з міністром Поль Бонкуром.

— Чехословацький міністр закордонних справ д-р Бенеш повідомив німецький уряд, що Чехословаччина відкидає безпосередні розмови з Німеччиною. Може це зробити тільки за посередництвом Союзу Народів, або спільно з Францією чи з державами Малої Антанти.

— Італійська преса приносить вістку, що підчас побуту Літвінова в Римі рішено ратифікувати пакт італійсько-радянської приязни в цім місяці і продовжити до кінця 1934 р. умову про кредити для експорту з 6. травня ц. р.

— Німецьке міністерство внутрішніх справ має видати розпорядок, на основі якого до університетських студій буде допущена тільки частина абітурієнтів середніх шкіл.

— До порту Наталь прилетів зі своєю жінкою полк. Лінберг, перебувши над океаном дорогу 1.900 миль в часі 15. год. 55. м.

— Грецький півострів Халькідику звідітив землетрус, якого осередок був на Егейському Морі.

— В Ню Йорку випили першого дня після знесення прогібіції алькоголю за 5 міліонів долярів.

„Правдою є, що до партії Ф. Н. Є. не належу...“

Спростування о. пралата Л. Куницького.

Ми подали свого часу за „Метою“ отвертого листа о. пралата Куницького до о. Влозовського з приводу підписання цим останнім „тез“ т. зв. Фронту Національної Єдности. „Новий Час“ накинувся зате на о. прал. Куницького, закидаючи йому, що чейже він сам належить до партії (УНДО), яка ставиться „лібералістично“ в релігійних справах та пропагує насильну соціялізацію землі. У звязку з цим о. прал. Л. Куницький оголошує в „Новому Часі“ ось яке спростування:

1) Неправдою є, що Українське Національно-Демократичне Обєднання, якого я є членом „в релігійних справах стало на лібералістичному становищі“, зате правдою є, що УНДО і у своїй програмі і у своїй практичній діяльності не є лібералістичне в релігійних справах.

Правдивість цього мойого твердження доказує отсей уступ програми УНДО: „Приймаючи засади християнської моралі в основу духового розвитку Нації, партія обстоює **науку і права греко-католицької Церкви в Галичині, а православної на інших українських землях**“.

Далі правдивість цього твердження доказують виступи Української Парляментарної Репрезентації УНДО-ння в справі конкордату, науки релігії в школах, конкуренційного закону, засмотрення духовенства державою, церковних треб і т. п.

2) Неправдою є, що Українське Національно-Демократичне Обєднання, якого я є членом, в соціяльних справах проголосило і обстоює безоглядну конфіскату землі „без викупу“.

Зате правдою є, що для тої точки програми УНДО-ння обовязуючою є інтерпретація, подана в публікації п. н. „Чого хоче Українське Національно-Демократичне Обєднання“, написав Олекса Черкавський — Перемишль 1927.*)

Цю інтерпретацію затвердили офіційні керуючі органи партії, а саме Екзекутива і Центральний Комітет УНДО.

У висновку того правдою є, що така ревіндикація і обмеження власности на землю в нічому не нарушує засад християнської моралі.

3) Неправдою є, начеб то „я перед моїм вступленням в УНДО чи перед оголошенням публичного листа когонебудь радився“.

Правдою є, що я перед кожним моїм публичним виступом у важних справах все радився і раджуся моєї совісти та й розумних і благородних людей, бож я про це знаю, що я сам всіх розумів не поїв.

4) Неправдою є, начебто я у звязку з моїм останнім публичним виступом міг побоюватись — очевидно спираючись на розумних і справдивих основах — „якоїсь халепи чи компромітації“.

Зате правдою є, що *я не належу до партії т. зв. „Фронт Національної Єдности“*.

З належною пошаною
о. Леонтій Куницький.

*) *Ту інтерпретацію в цензурних оглядів за згодою автора спростування „Н. Ч.“ пропустив.*

Французькі фортифікації над німецьким кордоном.

Французький державний підсекретар у міністерстві війни Гі де Шамбре відбуває інспекційну подорож по фортифікаціях на східній границі. Представник „Журналю“, що супроводить його в цій подорожі, підкреслює ще раз досконалість фортифікаційних улаштувань і підземних таборів, яких зверха зовсім не видати. Підземні хідники розходяться у всіх напрямах і хто не втаємничений не може ствердити, куди вони ведуть. Війська, що роблять службу в тих фортифікаціях змінюють що 24 або 48 годин і вертають до таборів, положених кілька кільометрів від фортифікацій. Табори положені над землею, мають навіть спортові грища та інші улаштування, призначені для розривки вояків.

—o—

Вифлеємські дзвони на Святий Вечір.

ЄРУСАЛИМ. КАТ. Американське радіо задумувало торік у порозумінні з англійським радіом трансмітувати на Святий Вечір звуки дзвонів з Вифлеєму, однак з причини ріжних труднощів мусіло зречися того наміру. Тимчасом завдяки інтервенції англійського кольоніяльного уряду й комісаря В. Британії в Палестині ті труднощі усунено і цього року англійські та американські радіовідбірники зможуть на Святий Вечір слухати звуки дзвонів з місця народин Спасителя світа.

—o—

Поворот „мокрого режіму“.

ПАРИЖ, 7. 12. ПАТ. З Ню Йорку повідомляють, що знесення прогібіції у Зл. Державах викликало велике розгорячкування. В год. 17 всі американські радіостації перервали свої емісії, щоби уможливити вашингтонській стації оголошення дожидавої декларації уряду про знесення прогібіції. В ту мить на вулицях Ню Йорку показалося кількасот навантажених алькоголем самоходів, що спішили до ріжних ресторанів і готелів. Повідомлені радієм кораблі отворили замкнені цілими літами свої бари і ресторани. Пасажири кораблів, що плили до порту, витали статую свободи з чарками в руках. Вечором всі ресторани витали врочисто поворот „мокрого режіму“. Перед палатою президента Рузвельта відбулася дефіляда моделів, що символізували поворот Бакха. В кількох місцях спалено демонстраційно манекіни, що зображали прогібіцію.

—o—

НІМЕЦЬКА КОЛЬОНІЗАЦІЙНА ПРОГРАМА.

БЕРЛІН, 7. XII. ПАТ. Бюро Конті подає зі Штетина інформації в справі кольонізаційної програми, яку розглядають міродатні німецькі чинники. Кольонізацію мають переводити всіми засобами. На перший плян піде Поморя. Там за 4 роки мають скольонізувати 270.000 гектарів. До кольонізації притягнуть теж у більшій мірі державні домени. Тепер спеціяльна комісія відбуває інспекційну подорож і на місці досліджує, в якій степені деякі домени надаються під кольонізацію. В 1934 році з весною мають перевести одну десяту передбаченого 4-літнього пляну. Під кольонізацію мають дати 100.000 моргів. Запотребування землі величезне. З одного лише повіту вплинуло 400 опраздавних прохань.

ДОХІД ІЗ МЕЧУ НІМЕЧЧИНА — ПОЛЬЩА.

БЕРЛІН, 7. XII. ПАТ. Дохід брутто з недільного мечу Німеччина — Польща виносить около 32.000 марок.

ДЕНЬ 8-го ГРУДНЯ — ДЕНЬ РОКОВИН „ПРОСВІТИ“. ЗГАДАЙМО ЙОГО ЩЕДРИМ ДАРОМ ДЛЯ „ПРОСВІТИ“!

За українські радіоавдиції.

РАДІОАБОНЕНТИ І ПРИХИЛЬНИКИ РАДІЯ!

Уже найвищий час, щоби конкретно занятися справою українських авдицій у львівській радіостанції. Одначе до цього треба нам відповідньої організації. Дуже добрим прикладом можуть бути для нас під цим оглядом німці в Чехословаччині. Хоч вони мають під боком багато німецьких державних і австрійських радіостацій та помимо цього завдяки своїй зорганізованости добилися німецьких радіоавдицій у Празі і Брні. Позатим радіостація в Братиславі дає авдиції мадярські а в Кошицях українські. А ось виленська радіостація дає чверть години денно на литовські авдиції. Українські авдиції теж були на польських радіостаціях. Львів надавав кілька разів богослуження і музику, Варшава відчити. При радіо-передачі академії у честь Мазепи зі Станиславова в травні 1932 року був навіть український заповідач побіч польського.

Одначе тих українських авдицій є замало і тому мусимо рішучо подбати за їх збільшення під оглядом кількости і якости. Одначе таку акцію мусить вестися організовано і тому необхідним є заложення Українського Радієвого Товариства.

Для обговорення всіх наведених вище справ відбудеться дня 8. грудня 1933 р. в год. 18. у домівці Народньої Організації Українців міста Львова у Львові вул. Підвалля ч. 7/III.

РАДІОВА АНКЕТА

з такою програмою: 1. засування дотеперішньої роботи; 2. виготовлення меморіялу до польського радія в справі українських авдицій; 3. прочитання й одобрення проєкту статуту Українського Радієвого Товариства; 4. перепис українських радіоабонентів; 5. евентуалія.

ЗА КОМІТЕТ ОСНОВНИКІВ УКРАЇНСЬКОГО РАДІЄВОГО ТОВАРИСТВА:

В. Барвінський, дир. Муз. Інст.; **мр. Роман Громницький**, адвокат; **інж. Льонгин Лисевич**; **Ярослав Ільницький**, зв. суддя; **С. Магаляс**, дир. канц. „Просвіти“.

НІМЕЧЧИНА НЕ РОБИЛА ФРАНЦІЇ ПРОПОЗИЦІЙ.

ПАРИЖ, 7. XII. ПАТ. Міродатні кола вважають безосновними вістки закордонної преси, нібито німецький уряд зложив учора на Ке д'Орзей формальні пропозиції переговорів.

—o—

ЩОБИ ЗАБАГАТО НЕ ЗАРОБЛЯЛИ.

ВАШИНГТОН, 7. XII. ПАТ. Щоби не допустити до надмірних зисків детайлічних продавців алькогольних напитків, влада задумує інформувати публику про ціни, які побирають від детайлістів власники дестилярень, гуртівень і імпортерів.

БІЙКИ В УНІВЕРСИТЕТІ.

СТОКГОЛЬМ, 7. XI. ПАТ. Вчора в університеті прийшло до сутичок на зборах т-ва університетської молоді радикального напрямку. Було кількох ранених. Поліція привернула порядок.

Сойм — 11. грудня.

ВАРШАВА, 7. XII. ПАТ. Маршал сойму Світальський визначив пленарне засідання сойму на 11. грудня, себто в понеділок в 4. год. попол. Також почавши від 11. грудня радитиме над буджетовим преліміпарем буджетова комісія сойму.

Прилюдний запит.

ДО ВИСОКОПОВАЖАНОГО ПАНА КУРАТОРА ЛЬВІВСЬКОЇ ШКІЛЬНОЇ ОКРУГИ У ЛЬВОВІ.

Представники родичів шкільних дітей звертаються отсим з прилюдним апелем до Вп. Пана Куратора, щоби вплинув на отворення 7-клясової школи в Синевідську Вижнім, зачиненої дня 10. X. 1933 р. і просять теж привернути стан з р. 1931, себто ввести знову українську мову навчання. Наслідком зачинення школи з горою 600 шкільних дітей не побирає ніякої науки, вони виходять зі шкільного трибу і забувають те, чого досі навчилися.

Коли стан такий потреває далі, дітям погрожує велика небезпека. Вони стануть волочитися по майданах, проживати без надзору родичів і наслідком того привикнуть до безконтрольного життя, що погрожує їм повною більшовизацією їхнього духового життя. Родичі звичайно заняті на роботах і не в силі тому запобігти ані перешкодити. Ми побоюємося, що лишені самим собі, діти стануть тягарем не лише родичам, але й загалові.

З другого боку 80 дітей поляків і жидів, які давніше ходили до зачиненої школи, мають для себе отворену науку в пляном 7-клясової школи при 2-клясовій школі при тартаку. Отже для них подбали за школу, а 600 дітей українських родичів нидіє в безчинности.

Як громадяни Польської Держави маємо запоручене право користати з вселюдної школи і науки та прохаємо цю науку привернути.

Досі не помогли ніякі наші заходи, поїздки делегації та інтервенції осіб, яких ми до того упросили. Тому дозволяємо собі отсим запитати Пана Куратора прилюдно: Чому Пан Куратор дозволяє, щоби такий стан тривав уже два місяці і нема виглядів, аби він скоро покінчився?

Синевідсько Вижне, дня 1. грудня 1933.

В імени всіх батьків: Стефан Івасиків, Думенець Михайло, Цмонь Андрій, Мищик Микола, Ухаль Теодор, Дзюра Теодор, Комариицький Микола, Іван Мясний, Шило Микола, Микола Кавка, Борис Марія, Микола Мясний.

—o—

НОВИНКИ

— **З Українського Лікарського Товариства.** В суботу, 9. ц. м. о год. 19 відбудеться в домівці Товариства реферат д-ра Т. Бурачинського: „Хірургія при цукрівниці" 722

— **Мистецька вистава А. Н. У. М.** У неділю, 10. ц. м. в 12. год. вполудне, в салях музею Наукового Т-ва ім. Шевченка відчинять IV. мистецьку виставу Асоціяції Незалежних Українських Мистців. На виставі будуть зібрані твори наших мистців зі Львова, Парижа, Праги і Варшави з обсягу малярства, графіки і різьби. Вистава стоятиме на високім мистецькім рівні, бо впорядчики її керувалися виключно з мистецькою якістю виставлюваних річей і не допустили понад 60 проц. присланих експонатів. Великі труднощі у виставі робили митні уряди. На речі Марії Дольницької з Відня, що призначені на цю виставу, наложено було мито в 1784 зол.; гіпсові відливи Оксани Лятуринської з Праги, за які вона одержала нагороди — прийшли потовчені і Асоціяція відмовилася приняти їх. Страта в них речах дуже значна; бо це були жанрові композиції, що вимагали багато праці і заходів. Так само й з іншими творами мистців, що перебувають за кордоном. Всеж, не дивлячись на ці труднощі, зібрано поважну кількість творів закордонних мистців, а Андрієнко і Глущенко представлені зразково своїми найновішими творами. Вперше виступить на цій виставі Роман Сельський; чимале місце займуть С. Гординський і М. Осінчук. У відділі графіки будуть виставлені між іншим твори тих наших мистців, що дістали дипльоми і нагороди на міжнародній виставі дереворитів у Варшаві.

— **Український Комітет допомоги хорим у Львові** вів досі свою діяльність у шпиталях місцевих. Тепер Комітет хоче поширити свою працю і нести поміч моральну, а в міру своїх фондів і матеріяльну, також тим хорим, що живуть приватно по домах. Хочемо йти зі словом розради й потіхи до тих, що їх недоля прикувала до ложа терпіння; хочемо нести поміч головно тим хорим, що полишені самим собі, без рідні, без близьких, безпомічні, не мають нізвідки поради й ратунку. Тому звертаємося цією дорогою до Вп. Громадянства з проханням, щоби, оскільки хто знає таких хорих і бідних безпомічних, подав точну їх адресу до відома Комітету устно чи письменно до канцелярії Т-ва „Будучність", Ринок ч. 10, II. пов., кожного дня крім неділь і свят від год. 9—13. Просимо теж Вп. Громадянство жертвувати ласкаво хочби найменші лепти для наших бідних хорих. Від жертвенности громадянства залежить наша харитативна акція. Жертви просимо слати також на вище подану адресу. — **Комітет.**

— **У львівських вязницях** перебуває під цю пору 180 українських політичних вязнів.

— **Пошанування права.** В Старих Богородчанах пов. Станиславів є війт Федір Проць, проти якого прокуратура наказала судове слідство за те, що на спілку з Юрком Гарбузом, як члени управи кооперативи „Хлібороб", спроневірили на її шкоду понад 7.000 зол., як це ствердив ревізор РСУК. Прокуратура повідомила про це староство, щоби воно згідно з громадським законом припинило Ф. Проція в урядуванні. На диво він урядує дальше.

— **Міст в Бориславі.** Дня 6. ц. м. відкрито урядово в Бориславі новозбудований міст на ріці Тисьмениці. Міст побудований з заліза і бетону й уможливлює правильну комунікацію середмістя з залізничим двірцем, дрогобицьким трактом з Тустановичами.

— **Проти обнижки цін цукру** виступили сильно фабриканти цукру, тому нема надії на обмеження дотеперішнього здирства. Зачувати, що подешевіє тільки грисовий цукор на 10 сотиків (продаваний досі по 1.50 зол.). Ціна цукру в кістках не буде змінена, бо уважають його люксусовим продуктом.

— **Львівська хроніка.** Союз власників кін повідомив магістрат, що замкнуть свої підприємства, якщо не знижить їм оплат за електричне світло, податків та інших драчок. — В бюрі фірми Чечовічка при вул. Третього Мая розбили злодії касу і вкрали кількасот зол.

— **Краєва хроніка.** На залізничій стації в Букачівцях впала під колеса потягу 20-літня Текля Домбів, пробуючи вискочити з потягу підчас руху. Колеса відтяли їй обі ноги вище колін. — В Бориславі застрілився з невідомої причини сержант Станислав Брексер. — В Полоцьку повісили 24-літнього Роберта Рехте з Модліна, засудженого на смерть за те, що вбив ножем німецького кольоніста Роберта Вермана. — У Ворохті згорів тартак фірми Йонас Яр на шкоду 1.500 зол. — До церкви в Ожидові вломилися злодії й вкрали кількадесять зол. — В останньому часі обчислено, що процес Горгонової коштував 98.936 зол.

— **Фальшівники долярів.** Перед львівським судом станула трійка посередників, що пустила в рух фальшиві 5-долярові банкноти, перероблені з 1-долярівок, в Раві Руській, Жовкві і Комарні. Двоє з них засуджено, а саме Анну Садову на півтора року і Мих. Полусотка на 10 місяців вязниці.

— **Самогубство львівського купця.** Серед купецьких кол у Львові велике враження викликало самогубство 55-літнього Казимира Дрекслера, власника склепу з постілію та біллям при пл. Капітульній ч. 2. Він повісився, попавши у фінансові труднощі. Перед трьома тижнями він вернув з кульпарківського заведення, де лічився 15 місяців. Цікаве, що перед двома роками член цієї родини інж. Ігн. Дрекслер відобрав собі життя, підрізавши собі горло, а ще перед тим застрілився студент медицини Володимир Дрекслер.

— **Льви літаком до Львова.** З Варшави літак привіз до Львова у кошику два кількамісячні левенята з варшавського звіринця. Левенята призначені для інституту гістольогії. Левенята в інституті повбивають, бо їх кістяки потрібні для науки.

— **Вовки.** Біля Лютовиськ появилося стадо вовків. Селяни розпалили вогні під лісами, щоби відстрашити вовків.

— **Великий протикомуністичний процес.** Окружний карний суд у Варшаві почав розглядати справу 23 осіб, обвинувачених у комуністичній діяльності. Між ними є кількох сержантів. Є це один з найбільших політичних процесів, до якого слідство тревало два роки. До розправи покликано 120 свідків. Обвинувачені розвивали комуністичну агітацію серед війська в Рембертові та у Варшаві.

— **Подорож „зайцем".** Поліція в Оснабріку арештувала на двірці трьох польських горожан, що подорожували з Польщі до Франції на вісях вагону. Їх покарають за нелегальне переступлення кордону, а потім відставлять до польського кордону.

— **Міжнародні коляди в радіо.** Чехословацьке радіо виступило в міжнародній радіофонічній унії з проектом зорганізувати міжнародне повитання Різдвяних свят виміною побажань і коляд. Кожна країна, що пристане до виконання цього проекту, перешле іншим краям вибрані найбільше характеристичні побажання і коляди. Радіофонічна унія приняла цей проєкт і досі зголосилося до участи в його виконанні вже 25 держав. Технічно справа представляється так, що кожна держава награє на грамофонічну плиту побажання й коляду, а плитами опісля обміняються. Авдиція розпічнеться в год. 12 вночі.

— **Кільограм годинників — 50 зол.** В англійському парляменті йшла велика дискусія в звязку з небезпекою японської торговельної експанзії на західних ринках. Що наступ японців на торговельні становища промислових европейських держав не є загадкою, доказує вістка швайцарського промислу, згідно з якою японські агенти оферували 1 кг. кишенькових годинників за 36 швайцарських франків, перед наповнюванням, позолочуване, за 1 фр. 60 колесо (біцикль) за 20 зол. і т. д. За останніх 8 літ японський промисл штучного шовку підніс ся з 2.5 міл. кг. на 35 міл. кг. Всі европейські товари, навіть і пиво оферують японці в Америці на 50 проц. дешевше. Час праці в японськом бавовняному промислі виносить 120 годин тижнево.

— **Завалився замок.** Наслідком нагальної бурі в містечку Катанзаро, в Італії, завалився середньовічний замок князів Ґуішардо. Велика вежа вартівні впала на сусідній вязничний будинок і завалила 4-ий поверх. Для ратунку візвали військо. Досі видобули зпід завалищ двох убитих вязнів і 13 ранених.

— **Оччитаний опришок.** У селі Дражевач на Саві, в середущій Сербії жандарми застрілили опришка Милоша Митровича, на якого голову наложена була велика нагорода. В Митровичевій торбі найшли жандарми манікір, пляшку кольонської води, мило, бритву, коробочку аспіріни, повість Золі й Жіль Верна „20 тисяч миль під морем". Частину добичі Митрович усе роздавав між убогих.

—o—

Дописи.

ДОБРОМИЛЬЩИНА.

Свято в честь гетьмана Мазепи. Дня 22. X. ц. р. відсятковано в Добромилі заходом Філії „Просвіти" 300-літні уродини гетьмана Івана Мазепи. По богослуженні в год. 12 вполудне відбулася в салі Народнього Дому святочна академія, яку відкрив голова Філії „Просвіти" дир. Чорняк. Обширний реферат виголосив о. дек. Маринович з Війська. Мужеський хор під управою п. Нагайського, урядовця Філії, дуже гарно відспівав кілька пісень, а саме: Вербицького „Гомоніла Україна", Нішинського „Закувала та сива зазуля" і Гайворонського „Стрілецьким шляхом". Були також дві декламації, що їх виголосили: п. Ірена Красневичівна (Шевченко: „Чигирин") і студ. Володимир Глухий (Франко: Пролог до „Мойсея"). Свято закінчилось національним гимном, полишаючи тріпкий спомин у всіх учасників. Треба з вдоволенням признати, що програма була добре уложена і хорові точки як слід підготовані так, що

публика грімкими оплесками домагалися надатків. Бракувало лише належного розреклямування того рідкого свята, бо тоді й публики булоб більше.

Аматорська вистава. Кружкови „Рідної Школи“ в Добромилі пощастило використати хвилевий побут інж. Ковальського і дати в дні 12. XI. н. р. під його режисерством та активною участю в грі оперету на 3 дії п. н. „Запорожський скарб“. Вистава увінчалась повним успіхом і моральним і матеріяльним. Саля була переповнена, песа добре підготовлена. З акторів-мущин вирізнилися у грі інж. Ковальський в ролі Буця і п. Красневич в ролі писаря. З жінок: п. Красневичівна в ролі циганки і п. Іванка Мудрівна в ролі Галі. Гуртові сцени і співи були теж добре виведені. Треба з признанням піднести велику працю п. Ярослава Шатинського при зорганізуванні смичкової оркестри, уложення партитури до співаних пісень та гармонійне виведення співів у супроводі музики. Без того й вистава не перейшла би з таким успіхом.

Кооперативне свято в Лішньку. Знане з покладів соли село Ліщько, яке є в Добромильщині одним з найсвідоміших і найкраще зорганізованих сіл, відсвяткувало в дні 5. XI. н. р. завдяки кільком ідейним селянам при видатній помочі загальношанованого о. Юрія Ковальського кооперативне свято, яке випало дуже гарно. Простора саля громадського дому була вщерть заповнена молодими і старими без ріжниці пола, чого нераз бракує в інших, навіть доволі свідомих селах Добромильщини. На програму свята зложилися: промова відпоручника Окр. Союзу Українських Кооператив вп. д-ра В. Пеславського з Добромиля, хорові пісні: Шевченко-Топольницький: „Ой три шляхи“, Матюка: „Кравець“, „Садок вишневий“ і народня пісня „Ревуха“, що їх гарно відспівав мішаний хор під управою о. Ковальського та дві декламації: Франка: Прольоґ до „Мойсея“, що його виголосила п. Марія Мальгівська і „Молодим кооператорам“ (виголосила п. Ярема). В надатку третю декламацію виголосив п. Шатинський. Надзвичайно миле враження викликували у публики виступи мішаного хору, учасники якого були всі у вишиванках. У кожного охота й радість, а рівночасно дисципліна. Голоси гарні і добре вишколені, а тому слушно публика довготреваними оплесками нагороджувала виступи того хору. Національним гимном закінчено це свято, яке причинилося до скріплення нашої кооперації не лише в самому Ліщьку, але й у сусідніх селах.

Зміна на становищі урядовця Філії „Просвіти“ в Добромилі. Дня 3. XI. н. р. відійшов з Добромиля п. Василь Нагаєвський, який кілька місяців був урядовцем місцевої Філії „Просвіти“. За цей короткий час виявив свій організаційний хист на всіх ділянках, з особлива при організуванні і веденні хорів у Добромилі та підміських селах. Його місце заняв п. Василь Глухий з Пятниць.

СОКАЛЬ.

Вибори до міської ради. Дня 10. п. м. сокальський староста розписав вибори до міських рад на терені повіту. Сокаль вибирає 24 радних. Місто поділено на 4 округи. До виборчих комісій входять теж представники українського громадянства. Є надія, що виборча ординація не буде нарушена. Хоча українців у Сокалі около 30 проц., то „оферували“ українцям усього 4 радних. Українці йдуть до виборів самостійно. Утворився виборчий комітет. Є всі дані припускати, що наше громадянство піде солідарно і масово до виборів на листу, внесену нашим виборчим комітетом, що заступає всі угрупування. Всякі „махери“, що то бувало робили вибори, перестали вести „свою“ політику, бо наказом хвилини для нас є піти в 100 проц. до виборів і на ділі доказати, що наше громадянство не годиться з дотеперішньою господаркою магістрату, яка показалася катастрофальною для цілого міста, хоча ведено її під дуже „патріотичними“ кличами. А на ділі все те була лише покришка для особистих чи там групових цілей, що з добром міста й інтересами населення не мало нічого спільного. Громадянство має вже досить експериментів і фраз та хоче чистих виборів і раціональної господарки.

Ревізії в сокальськім магістраті і п. Шварц з „І. К. Ц.“ Ціле громадянство Сокаля до живого порушене опечатанням поліцією рахункових книг в тутешнім магістраті. Тому, що один з бувших достойників у магістраті, якого посуджували в недокладностях у міській бухгальтерії, виговорився, сокальський староста мав поручити поліції опечатати книги і перевести слідство. Кажуть, що в те все замішаний цілий магістрат разом з бурмістром і з іншими махерами в додатку. Ціле населення з нетерпячкою жде висліду слідства та остаточного вичищення Авгієвої стайні в магістраті. Оповідають, що по виборах приїде до Сокаля представник прокураторії. Про саму господарку в магістраті можна би писати цілі статті, як прим. про продаж ріжних площ у місті, про збирання мита жидами, а опісля про кари на селян, що приїздять на торги, оплачують мито за постій і наражуються на те, що поліція записує тих, які стають по вулицях, бо нема де. Чи не краще вже булоб заборонити селянам приїзд до міста, щоби не наражувати їх на ріжні шикани? Чи не пора нам кинути гасло на села, щоби, замісць їздити до міста, полагоджувати свої закупи в кооперативах? Тоді буде добре всім — і нам і містові! Дуже дивує нас, що кореспондент краківського „І. К. Ц.“ і ріжних „Ґазет Поранних“, що такий дуже вразливий на українські справи і робить з мухи вола та насвітлює всі наші справи по кур'єрівськи, дуже мало написав про господарку в магістраті. А тим кореспондентом є п. Шварц, жид. син інж. Шварца, геометра в Сокалі. Але тож: п. Шварц „чорний“ і робить дуже часто з білого „чорне“, коли йде про українські справи. А не думаємо, щоби те, що є чорне, виглядало через шварцівські окуляри білим і навпаки. З приводу літтвацького биття жидівських шиб у повіті, що ми різко осудили, ріжні Шварци товклися по шпальтах жидівської і польської преси цілі місяці. Через ті нещасні шиби зроблено з нас антисемітів, накликувано до репресій і т. п. Нехай-же панове-жиди з „Хвілі“, „Гайнтів“ і інших „Моментів“ не хвилюються і не денервуються коли ми бачимо на свої очі дещо тінше, ніж жиди через шварцівські окуляри. Нам також через панів Шварців, яких є немало, деколи вривається терпець, хоча які ми спокійні і терпеливі. І не лякайте нас назвою „антисемітів“, а краще накажіть мовчати своїм панам Шварцям, яких є багато-багато по ріжних місцевостях.

Н. Н.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 8. XII. год. 3. попол. „Робінзон Крузо“.

Пятниця, 8. XII. год. 7.30 веч. „Гроші то не все“.

Субота, 9. XII. год. 7.30 веч. „Гроші то не все“.

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 8. XII. год. 7.30 веч. „Ватерльо“.

Субота, 9. XII. год. 7.30 веч. „Моя сестра та я“.

Український Театр ім. Тобілевича.

Камінка Струмилова: 8. XII. Мотря; 9. XII. Батурин.

Кіна.

АДРІЯ: „Мараду“.
АПОЛЬО: „Драйфус“.
АТЛЯНТИК: „Ревізор із Петербурга“ з Властою Буріяном (на осн. Гоголя).
ВАНДА: „Цвітка Альжиру“ та „Флін і Флеп“.
КАСІНО: „Живемо сьогодні“.
КОПЕРНИК: „С. О. С.“ („Ледяна гора“).
КОЛІСЕЙ: „Жінка з реєстру“, ревія: „Знайомий Тапка“.
МАРУСЕНЬКА: „С. О. С.“ („Ледяна гора“).
МІРАЖ: „Жінка на роздоріжжу“, та Ліліяна Гарвей.
МУЗА: „Таємний острів“.
ПАЛЯС: „Мертвий дім“ (на осн. Достоєвського).
ПАН: „Я в день, ти в ночі“ та ревія.
ПАСАЖ: „Вічний ворог“ (Віл. Десмонд).
ХИМЕРА: „Кавалькада“.
СТИЛЕВЕ: „Генерал Чень“, ревія „Зимова саляти“.
УТІХА: „За його гріхи“, ревія „Всміхнися!“

Закордонне радіо.

Пятниця, 8. грудня 1933.

Відень (517.2) 15.30 Тріо ґітаристів, 20.30 Концерт 22.45 Легка музика; **Братислава** (279.3) 16.00 Концерт, 19.30 „Масковий баль“ оп. Верді; **Праґа** (488.6) 15.00 „Зачарований князь“ оп. Грімма; 20.10 Клясичні; **Ковно** (1935) 20.30 Пісні; **Кеніґсвустергавзен** (1634.9) 17.25 Фортепян; **Мінхен** (533) 20.10 Нар. музика, 21.15 Веселий вечір; **Будапешт** (550.5) 12.25 Оп. оркестра, 15.30 Циг. оркестра 19.55 Арфа; **Рим** (441.2) 16.00, 20.15, 22.15 Концерт.

Субота, 9. грудня 1933.

Відень (517.2) 19.00 Бетовенові сонати, 22.05 Концерт; **Братислава** (279.3) 10.10, 11.05 Концерт; **Мор. Острава** (263.8) 13.25 Пісні, музика; **Праґа** (488.6) 16.00 Джаз; **Лагті** (1796) 17.25 Оп. дуети; **Париж** (1725) 21.00 Музика й поезія 16., 17. і 18. століття; **Ляйпціґ** (389.6) 17.50 Солісти; **Бреслав** (325) 20.10 Весела програма; **Будапешт** (550.5) 14.30 Вок. квінтет, 20.00 „Гейша“ оп. Джонса; **Рим** (441.2) 13.00 Легка музика, 20.45 „Люнатичка“ оп. Белліні.

Львівське радіо.

Пятниця, 8. грудня 1933.

9.00—9.55 Ранішня авдиція; 11.45 Реліг. музика (грамофон); 12.10 Метеорольоґічні вістки; 12.15, 13.05 Концерт; 13.00 Куди їхати на свята; 14.00 Ветеринарні поради; 14.15 Симф. конц.; 14.50 Ловецька авдиція; 15.20 Спів (Бенон, бас); 16.00 Авдиція для дітей про св. Миколу (Б. Герца); 16.30 Рубінштайнові твори (з грамофону); 16.45 Літер. чвертьгодина „Евині засланці“; 17.00 Фотографія та лещатарство; 17.15 Нар. музика (оркестра); 18.00 Плятонова трильоґія: Сократова оборона; 18.40 Трупа ревелерсів „Т. 4“; 19.00 Віч.: „Ст. Герґе та його козя“; 19.10 Всячина; 20.00 Відчит; 20.15 Муз. балачка; 20.30, 21.25 Трансм. з Відня Міжнародного концерту (австр. музика); 22.42 Спортові вістки; 23.00 Легка музика.

Субота, 9. грудня 1933.

7.00—7.55 Ранішня авдиція; 12.05 Арії та пісні з грамофону; 12.38 Бетовенів квартет із грамофону; 15.30 Господарські вістки; 15.40 Із забутих фільм (грамофон); 16.00 Авд. для хорих, сальонова оркестра; 16.40 Лекція фр. мови; 16.55 Легкі пісеньки й дуети; 18.00 Африканська сплячка; 18.20 Концерт; 19.00 Балачка з молодшими та старшими; 19.10 Всячина; 19.25 Літер. фейлетон; 19.40 Спортові вістки; 20.00 Концерт (музика, спів); 21.00 Почт. техн. скринька; 21.20 Шопенівський концерт; 23.05 З лету птиці (муз. репортаж).

—o—

БІРЖА.

ГРОШІ.

У Львові в четвер у приватних оборотах платили за долара 5.57 зол. Банк Польський платив 5.58.

Золото: долари 9.04—9.06; франки фр. 36.40—36.70; дукати 83.40—83.60; рублі 46.70—47.40; корони 37.50—37.80.

Срібло: корони 0.28, рублі 1.20, фльорени 0.68.

У Варшаві були такі курси: Льондон 29.18, Париж 34.96, Берлін без трансакцій, Цюріх 172.45, Амстердам 359.18, Нюйорк кабель 5.74, Нюйорк чеки 5.72 і пів.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни з Підволочиська льоко Львів

Пшениця двір.	17.75—18.25	
Жито однорідне	13.50—14.00	
Овес зб. незам.	11.50—11.75	13.00—13.25
Овес двір.	10.25—10.50	11.75—12.00
Фасоля біла	22.00—25.00	

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗА“.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 7. XII.: масло 3.— зол., молоко 22 сот., сметана 90 сот., яйця 5.00—5.20 зол. за копу. Тенденція на масло, молоко і сметану удержана, на яйця сильна.

ОПОВІСТКИ

За оповістки редакція не відповідає

Перші сходини членів Кружка ім. Ганни Барвінок з музикально-вокальними продукціями й ріжними веселими несподіванками при смачнім буфеті відбудуться **в суботу 9. грудня**, в 6-ій годині вечора при вул. Мохнацького 12. Гостям раді. — **Старшина.** 719 2—2

Бідна учениця одної фахової школи не має 30 зол. на шкільну оплату. З доручення її катехита звертається до людей доброго серця складати жертви до Земельного Банку (конто ПКО 500.170) з допискою **„Такса для учениці“**.

Вп. п. Д-ра Іваншя Івана просимо негайно зайти до друкарні „Діло“ в дуже пильній справі.

Філія „Союзу Українок“ у Станиславові повідомляє своїх Членів, що ІІ Звич. Заг. Збори відбудуться 17. грудня ц. р. в малій салі Сокола при вул. 9. Мая зі звичайним порядком. — За Виділ: **Софія Олесницька**, голова, **Скочдополь Анна**, секретарка. 726

Іван Присяжнюк, зредукований салінарний службовик, колишній рахунковий при У. Г. А., батько 2 малолітніх дітей, які враз з матірю хорою на склерозу бючок є в нужді, в холоді і голоді, батько сам находиться в міськім заведенні для невилічно хорих — просить людей з добрим серцем лепту допомоги, яка в такім великім нещастю хоча часово допоможе бідній родині, що ніяк не може собі допомогти. Лепту прошу слати на адресу: Іван Присяжнюк, міське заведення для невилічно хорих, Львів, вул. Білінських ч. 9

Замісць повідомлення про вінчання (25. XI. 1933) зложили на добродійні цілі зол. 20.— Микола і Нуся з Панасів Дядьо.

Вп. Сокальського з „Міщ. Кред. Союзу“ у Львові — прошу подати свою адресу (довірочно): Гр. Ганупяк, Львів, Куркова 10. 1—1

Загальні Збори Богословського Наукового Т-ва у Львові відбудуться 26. грудня ц. р. в салі Духовної Семинарії у Львові вул. Коперника 36 в год. 4. попол., а в год. 5. попол. без огляду на скількість членів з таким порядком нарад: Відкриття, відчитання протоколу, звіт Ради і Контрольної Комісії, вибір нової Ради і Контрольної Комісії. Внески і евентуалія. 725 1—2

За редакцію відповідає Олександер Костик. — Видає Видавнича Спілка „Діло“ — З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.